زانكۆى سەلاحەددین-هەولێر
كۆلێژى پەروەردەى جەستەیى
وزانستە وەرزشیەكان

(القیاس و التقویم)
(پێوانە و هەڵسەنگاندن)

د. سامان مغدید عبدالله
MSc. In Science in Sport & Exercise Science

٢٠٢٣-٢٠٢٤

ئەم ڕێگایانەی کە بەکاردێت بۆ هەژمارکردنی ڕاستگۆی ناوەڕۆك (الصدق المحتوى)

یەکەم/ بیرکردنەوەی ڕاستی

دەبێتە دوو ڕێگا:

أ. وەرگرتنی ڕای کەسانی شارەزا و پسپۆڕ:

ب. شیکردنەوەی دیاردەکە لەڕێگای شارەزایی کەسیی لێکۆلەر یان کەسی وەرزشی.

دووەم/ شیکردنەوەی لێکۆلینەوەی پێشوو کە لەسەر هەمان بابەت کراوە.

أ. وەرگرتنی رای کەسانی شارەزا و پسپۆر:

لەم رێگایەدا دیاردەکە لە (أستمارە) یەك نیشانی کەسانی شارەزا دەدرێت یاخود لەرێگای چاوپێکەوتنیدا نیشانی کەسانی شارەزا دەدرێت بەمەبەستی وەرگرتنی رایان لەسەر دیاردەکە و بەشە پیوەندیدارەکانی.

چۆنیەتی دەستنیشانکردنی بەشەکانی دیاردەکە، پاش وەرگرتنی رای شارەزایان بەو جۆرە دەبێت ئەگەر لەشارەزایان رازیبوون لەسەر بەشەکانی دیاردەکە بە رێژەی 75%.

بەلأم هەندێك لە لێکۆلەرانی تر بەشەکانی دیاردەکە دەستنیشان دەکەن بە رازیبوونی شارەزایان لەسەر بەشەکانی دیاردەکە بە رێژەی 50%.

ب. شیكردنەوەی دیاردەكە لەرێگای شارەزایی كەسیی لێكۆلەر یان كەسی وەرزشی

لەم رێگایدا كەسیی لێكۆلەر یان كەسی وەرزشی خۆی هەڵدەستێت بە شیكردنەوەی دیاردەكە بۆ پێكهاتە سەرەكییەكانی وە ئەمەش پشت بە شارەزایی كەسەكە دەبەستیت كە پێویستە هەیبێت.

پێویستە چەند سیفەتێك لە كەسیی لێكۆلەر یان كەسی وەرزشی هەبێت تا بتوانێت دیاردەكە شیبكاتەوە بۆ پێكهاتە سەرەكییەكانی:

1. شارەزایی كەسی لە بواری تایبەتمەندیەكەی
2. ئەمانەتی زانستی
3. بیر فرەوان بێت
4. زانینی فرەوان بێت

دووەم/ شیکردنەوەی لێکۆڵینەوەکانی پێشوو کە لەسەر هەمان بابەت کراوە.

لەم شێوازە لێکۆڵەر یان کەسی وەرزشی لە سەرچاوەی زانستی بە دوای دیاردەکە دەگرێت کە لەسەر هەمان بابەت کراوە.

لێکۆڵەر پەنا بۆ ئەم شێوازە دەبات لەم بارانەی خوارەوە:

یەکەم// کاتێك ژمارەی کەسانی پسپۆرو شارەزا کەم بێت یان شارەزایان باش نەبێت.

دووەم// سەرچاوە زانستییەکان وە لێکۆڵینەوەکانی پێشوو بە ژمارەیەکی زۆر و بە جۆری باش بەردەست بێت.

هۆكارە كاریگەرەكانی سەر راستگۆی تاقیكردنەوە

ئەنجامی راستگۆی تاقیكردنەوە لەسەر چەند هۆكارێك دەوستێت كە لەسەر سێ كۆمەڵە دانراوە:

یەكەم/ هۆكارە پەیوەندیدار بە تاقیكردنەوە خۆی:

وەك

1. درێژی تاقیكردنەوە وە زۆری پرگەو پێكهاتەكانی
2. ناروونی لە رێنمای تایبەت بە تاقیكردنەوە
3. ناگونجاوی ئاستی تاقیكردنەوە بە كەسانی تاقیكەر
4. جێگیری تاقیكردنەوە
5. مەحەك.

دووەم/ هۆکارە پەیوەندیدار بە ئەنجامدانی تاقیکردنەوە:

وەك

1. ڕەچاو نەکردنی بارودۆخی تایبەت بە ئەنجامدانی تاقیکردنەوەکان وەکو (بارودۆخی کاتی، شوێنی، وکەش و هۆائی)
2. پەیرونەکردنی مەرج و ڕێنماییەکانی تاقیکردنەوە.
3. کاتی پێویست بە تاقیکردنەوە چ تاقیکردنەوەی ئەنجامدان بێت یان تاقیکردنەوەی نوسینی بێت.
4. هەڵەکردن لە تۆمارکردنی ئەنجامەکانی تاقیکردنەوە.

سێ یەم/ هۆکارە پەیوەندیدار بە تاقیکەر خۆی:

وەك

1. رەگەز:
2. ئاست:
3. تەمەن و بارودۆخی تەندروستی:
4. هەروەها هۆکاری گرنگتریش کە کار دەکاتە سەر راستگۆی تاقیکردنەوە نەرەخساندانی هۆکارەکانی سەلامەتی و خۆشی و هاندان کاریگەری نەرێنی لەسەر راستگۆی تاقیکردنەوە دەبێت.

2. جێگیری

جێگیری پێناسە دەکرێت بە وەی: تاقیکردنەوە هەمان ئەنجام بدات ئەگەر دووبارەکراوە لەسەر هەمان تاکەکان وهەمان بارودۆخ.

معامل الثبات پێناسە دەکرێت: (پەیوەندی نێوان نمرەکانی تاقیکردنەوە کە دووجار جێ بە جێ دەکرێت لە نێوانیاندا کاتێکی دیارکراو لەسەر هەمان (تاقیکەران) (العینە).

تێگەیشتن دەربارى جێگیرى

- جێگیرى پەیوەندى بە ئەنجامى تاقیکردنەوە و پێوانە هەیە نەوەك تاقیکردنەوە و پێوانە خۆى.
- پێویستە بزانرێت جێگیرى مامەلە لەگەڵ ئەنجامەکان و نمرەکانى تاقیکردنەوە پێوانە دەکات.
- جێگیرى گرنگە بۆ تاقیکردنەوەکان بەلأم بەدیلى راستگۆى نیە چونکە لەوانیە تاقیکردنەوە جێگیر بێت بەلأم مەرج نیە راستگۆ بێت.

نموونە بۆ جێگیری//

ئەگەر تاقیکردنەوە کرا لەسەر کۆمەڵە کەسێك(یاریزان) وە نمرەی هەریەکمان بەدەست کەوت لەو تاقیکردنەوەیە دواتر دووبارە تاقیکردنەوەکەمان ئەنجامدا لەسەر هەمان کۆمەڵەکە، وە دووبارە نمرەی هەر یەکێك لەو کۆمەڵەمان بەدەستکەوتەوە ئەگەر نمرەکانی لە جێبەجێکردنی لە جاری یەکەم و دووەم بەیەك چوو ئەوا پێی دەگوترێت نمرەی جێگیری تاقیکردنەوەکە بەرزە.

بەڵام ئەگەر نمرەکانیانی بەدەستهاتوو بەرزو نزمی هەبوو ئەوا واتا ئەو ئەنجامەی بەدەست هاتووە هەڵەی تێدایە وە کاریگەری لەسەر ئەنجامەکان دەبێت وە پاشان نزمی لە کرداری جێگیری دەبێ وە تاقیکردنەوەکە جێگیری نابێت .

جێگیری بە ئامار دەپێورێت ئەویش بە هەژمارکردنی کرداری پەیوەندی لە نێوان نمرەکانی تاك کە بەدەست کەوتووە لە یەکەم جار و دووەم جاری تاقیکردنەوەکە.

وەکرداری جێگیری دەکەوێتە نێوان (**هیچ ، وە ±**)

ڕێگاكانی هەژماركردنی جێگیری :

□. ڕێگای دووبارەكردنەوەی تاقیكردنەوەكە .

ێ. ڕێگای دووبەش كردن.

□. ڕێگای وێنەی (بەرامبەریەك – وەكویەك) .

– رێگای ئەنجامدان و دووبارەکردنەوەی تاقیکردنەوەکە

ئەم رێگایە بە زۆرترین رێگای بەکارهێنەر دادەنرێت بۆ هەژمارکردنی کرداری جێگیری وە بەتایبەتی لە بواری پەروەردەی وەرزشیدا . وە ئەم بیرۆکەیە پشت دەبەستێت بە دووبارەکردنەوەی تاقیکردنەوەکە پاش ماوەیەکی دیاریکراو لەسەر تاکەکان(الافراد) وە لە ژێر هەمان بارو دۆخدا، وە کرداری پەیوەندی لە نێوان جێبەجێکردنی هەردوو تاقیکردنەوەکە بە کرداری جێگیری تاقیکردنەوە دادەنرێت . وە نمرەی جێگیری تاقیکردنەوەکە بەرز دەبێتەوە هەر کاتێك جێگیریەکەی لە() نزیك بێتەوە واتە بە دووبارەکردنەوەی تاقیکردنەوەکە لەسەر هەمان کەسەکان(العینة) .

زانایانی پێوانە ئامۆژکاری بە بەکارهێنانی ڕێگای دووبارەکردنەوەی تاقیکردنەوە لەم بارانەی خوارەوە

1. لەکاتی پێوانەی خەسلەت و سیماتی کە جێگیری تێدایە بە واتای خێرا ناگۆری بە پێ کات وەك/ زێرەکی، توانا جەستەییەکان و جوولەییەکان.
2. تاقیکردنەوەی وەرقە و قەلەم.

بۆ دۆزینەوەی جێگیری بە رێگای دووبارەکردنەوەی تاقیکردنەوە ئەم هەنگاوانە دەگێریتە بەر

1. ئامادەکردنی ئەو تاقیکردنەوەی کە دویسترێت جێگیری بۆ بدۆزرێتەوە.
2. دەستنیشان کردنی تاقیکەران (العینە) کە تاقیکردنەوەکەی لەسەر جێ بە جێ دەکرێت.
3. ئەنجامدانی تاقیکردنەوە بۆ جاری یەکەم ئەنجامەکان تۆماردەکرێت.
4. پاش تێپەربوونی کاتێکی دیاریکراو دووبارە تاقیکردنەوەکە ئەنجام دەدرێت ئەنجامەکان تۆماردەکرێت.
5. دۆزینەوەی (معامل الارتباط) لە نێوان جێ بەجێ کردنی یەکەم و دووەم.
6. ئەگەر ئەنجامی (معامل ارتباط) نزێك بوو لە (±1) واتا ئەو تاقیکردنەوە جێگیرە.

هۆکارە کاریگەرەکان لەسەر جێگیری تاقیکردنەوە

1. درێژی تاقیکردنەوە و پێوانە وە ژمارەی هەوڵدانەکان
2. هاوشێوەی کۆمەڵەی تاقیکەران.
3. هۆکاری کۆمەلایەتی و توانای خوودی تاك وەهەروەها هۆکارە کاتی وشوێنی و کەش و هوائیی.
4. مەزندکردن و لەکاتی تاقیکردنەوە پێوانە کردن.
5. کاتی تاقیکردنەوە (کاتی گونجاو بۆ ئەنجامدانی تاقیکردنەوە یان پێوانەکردن).
6. هەڵەی پێوانە

بابەتی بوونی

یەکێکە لە بنەما زانستیەکان کە پێویستە هەبێت لە تاقیکردنەوەی باش.
بابەتی بوون مانای زۆری هەیە وە دەگۆریت بە پێ جۆری تاقیکردنەوەکان بۆ نموونە// لە تاقیکردنەوەی نووسینی واتای ئەوەیە تا چەند برگەکانی تاقیکردنەوە وە رێنمایی تایبەت روونە هەروەها روونی رێگای هەژمارکردنی نمرەکان و دەرئەنجامەکان.

بەلأم لە تاقیکردنەوەکانی کە پێویستی بە ئەنجامدانی کردەیی هەیە وەك (جەستەیی، کارامایی) لێرە بابەتی بوون واتای نەبوونی جیاوازی هەڵسەنگێران لە بریاردان لەسەر ئەنجامی تاقیکردنەوە و پێوانە بە مەرجێك هەڵسەنگێران لە ئاستێکی بەرزی زانستی بن.

رێگای هەژمارکردنی بابەتی بوون

بۆ هەژمارکردنی کرداری بابەتیبوون لەتاقیکردنەوەکان بەم جۆرە دەبێت:

1. ئامادە کردنی تاقیکردنەوە.
2. ئامادەکردنی تاقیکەران (العينة)
3. جێ بە جێ کردنی تاقیکردنەوە لەسەر تاقیکەران.
4. تۆمارکردنی ئەنجامەکان پشت بەست بە دوو هەڵسەنگێر کە هەڵسەنگاندن بۆ ئەنجامە کە دەکەن.
5. ووردبینی ئەنجامەکان.
6. هەژمارکردنی کرداری پەیوەندی(معامل الارتباط) پیرسون

لەنێوان نمرەکانی دوو هەڵسەنگێرەکە

کرداری پەیوەندی (معامل الارتباط) واتا کرداری بابەتی بوونە.